

Telegraful Român

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1858 de Mitropolitul
APARE SAPTAMANAL

Abonamente:
Un an 800 Lei. — Șase luni 400 Lei. — Trei luni 200 Lei. — Pentru străinătate un an 2000 Lei. — Pentru America 8 Dolari.
Abonament de sprijin 5000

Articole și corespondențe
se adresează Redacției Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Serisori nefrancate s' refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor
m. pătrat 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile
se adresează Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Duhul demonic și duhul gadarean

Omenirea experimentează astăzi din plin trăirea sub stăpânirea acută și chinuitoare a celei mai cumplite demonocrații. Căci suferința și sbuciumul în care se sbate azi umanitatea, sunt o mărturie evidentă a lucrării intense a puterii demonice în lume. Prin duhul demonic a pătruns prima dată puterea răului în cosmos și prin lucrarea lui neconținută suferința și sbuciumul lumii au ajuns de atâtea ori la dimensiuni gigantice și înspăimântătoare. Stăpânit de puterea diavolului, omul îmbracă astăzi adeseori ipostaza dezolantă a duhului demonic, căci prin demonizare eul autentic uman e în așa măsură dislocat spre periferia sufletului și desfigurat, încât apare pe primul plan personalitatea diabolică. Astăzi intensitatea stăpânirii duhului demonic în lume urcă până la așa grad, încât putem vorbi nu numai de inși demonizați în diferite chipuri și măsuri ci și de *masse întregi de oameni demonizați*.

Între Dumnezeu și satan este cel mai încordat și ireductibil antagonism. De când s'a produs căderea luciferică, cele două puteri: a luminii și vieții și a întunecului și morții, sunt neconținut prezente și active în planul lumii. Istoria umană își trăiește ascensiunile și sucombările, după cum s'a lăsat stăpânită de una sau de alta de cele două puteri. Căci omul — datorită promiei cerești (care are stăpânire și asupra puterii satanice) care îngăduie diavolului să ispitească pe om numai pe măsura puterii acestuia de suportare precum și libertății sale — are aptitudinea de a se îndrepta în spre una sau alta din ele. Dar odată atins de microbul răului (păcatului), omul — slab și aplecat mai mult spre rău decât spre bine — s'a dăruit de cele mai multe ori slujirii lui Lucifer, făcând astfel loc larg sălășluirii lucrării acestuia în lume.

Așa se face că puterea demonică a stăpânit puternic în lume, iar astăzi mai ales stăpânește în așa măsură, încât mulți vorbesc serios și stăruitor de «vremuri apocaliptice», în care, după cum știm, lucrarea demonică ajunge la suprema intensitate. De fapt, înlesnită în lucrarea ei de căderea lumii în mrejele unei orientări și sensibilități specifice Gadarenilor biblici de odinioară (=duhul gadarean), puterea diavolului stăpânește omenirea în așa grad, încât mare parte dintr'ansa actualizează acum în proporții gigantice figura înspăimântătoare a demonizaților din Sf. Scriptură. De aceea în lume stăpânește astăzi atât de mult războiul, pustiirea și moartea.

Însă întrucât legea destinului final al omului este viața — nu moartea — și încă viața deplină, se impune regăsirea și folosirea mijloacelor de izbăvire din stăpânirea duhului demonic. Acestea ni le putem lămuri mai bine cunoscând mai de aproape boala demonizării printr'o adâncire a

stării demonizate din ținutul Gadarenilor (Marcu 5, 1—20).

Duhul demonic sau demonizarea n'o putem sesiza și pricepe prin raționalismul empirist luciferic al veacului nostru, pentru că demonizarea este un fenomen de ordin spiritual, care nu poate fi cercetat cu mijloace simțual-experimentale. Pentru a sesiza domnia, trebuie să ne servim de o metodă de cercetare adecvată spiritului. Aceasta este *experiența spirituală*, care pătrunde cu vederile ei dincolo de trup și se avântă în lumea tainică a duhurilor, din care face parte și ființa diavolului. Numai o atare experiență — dublată de o credință autentic creștină — poate pătrunde domeniul suprasensibilului și s'aducă lumină în chinuitoarea problemă a demoniei.

Știința modernă (în special medicina), nici chiar aceea a sufletului: psihologia, n'a adus nici o rază luminoasă a problemei demonizării, fie din pricina neglijerii ei, fie pentru că n'a folosit metoda adecvată și eficace în cercetarea ei. Psihologia, înhamată la carul raționalismului empirist care a menținut-o într'o perspectivă de cercetare și observație cu totul prea strâmtă pentru dimensiunile reale ale sufletului omenesc, a privit demonia ca pe un simplu fenomen de patologie obișnuită. Dar tocmai prin faptul că n'a sesizat-o și cercetat-o suficient, știința n'a putut obiecta nimic serios împotriva posibilității și realității demonizării, acceptându-i indirect sau tacit existența. Oricum, demonia este astăzi o crudă și evidentă realitate integrată adânc în viața omenirii și ceea ce face parte din domeniul vieții, își urmează mai departe cursul desfășurării sale, indiferent că știința îi acordă sau nu atenție și cercetare.

Călăuziți de luminile duhului înarmat cu puterea de pătrundere ce i-o dă credința, să zăbovim puțin asupra chipului desfigurat al demonizatei din ținutul Gadarenilor. Starea acestui demonizat reprezintă clasic catastrofa omului desprins de la izvorul vieții celei adevărate: Dumnezeu. Când rupe legătura cu rădăcina vieții, omul trăiește în morminte, simbol al adevărului că desprinderea de Dumnezeu produce în om un desechilibru stihial și un amar metafizic de neliniște, cutremurare, suferință și moarte. Desprins de Dumnezeu, îndrăcitul a pierdut conștiința destinului său de om, devenind brutal și gol sau antipodul chipului lui Dumnezeu din el, făcându-se din om al vieții și creației, în om al morții și distrugerii, iconă deplină a puterii de pervertire, desfigurare a diavolului înstăpânit asupra făpturii lui Dumnezeu. Dislocat din mediu vital corespunzător rostului său primordial, demonizatul e chinuit cumplit de furia sălbatică a căutării, de neliniștea unei puteri fără patrie, fără trup, retezată, plângătoare și rătăcitoare. Neliniștea și sbuciumul său neconținut sunt expresia puternică a nostalgiei chipului pierdut, a căutării a ceva ce-i lipsește

ființial, a căutării care obsedează și chinuște fără cruțare.

Neliniștea și căutarea îl face pe acest duh demonizat să izbucnească din morminte, pe care le urăște. Căci căutarea corespunde unei lipse sau unui gol: vidul stihial produs de desfacerea din legătura firească cu Dumnezeu. Această căutare este așa de puternică și de evidentă, încât a impresionat și ochiul opac al științei moderne, care a sesizat palid acest fenomen primar al căutării, vorbind vag și incurcat despre «lumea instinctelor», «pasiune», «destin» și «ereditate», pe care le îmbracă uneori în cuvintele și mai amăgitoare: «bios», «vitalitate», «dinamică» și alte asemenea născociri. Ea-l face să fugă mereu cu o așa putere și furie, încât nici o putere nu-l poate lega și imobiliza. Neconținut se napustește asupra sa însuși răzbătând prin orice cătușă, dorindu-se amarnic după umplere, săturare și liniștire. Din morminte se napustește pe munți și de pe munți iarăși jos în morminte. E manifestată aici nu numai căutarea, ci și o crâncenă agonie prelungită.

Libertatea nobilă și creatoare a chipului lui Dumnezeu în om și destinată a dăltui în făptura umană, asemănarea cu El, e pervertită aici în lăcomia nesăturată a primejdurii și distrugerii, care clădește anarhia. Duhul demonic, mereu păgubitor omului și neconținut năvalnic asupra făpturii acestuia, cutremură până în adâncuri neamul omenesc, care știe că n' are dosul anarhiei clădite de demon, stă ultima ei primejdie: *nihilismul*. Nici legea autoiubirii nu-l mai poate înfrâna pe cel îndrăcit în desfășurarea puterii sale creatoare pervertite — prin demonizare — în forță distrugătoare. De aceea tipă ca un turbat contra lui însuși, apucă pietre și-și bate propriu trup. O voluptate a autonimicirii a apucat aici pe creatura lui Dumnezeu!...

Presimțind deja din depărtare apropierea Mântuitorului, duhul demonizatului — văzându-se în prezența imediată a puterii divine — mugește de ură împotriva Lui. În el răcnește acum masa demonică, al cărei nume e «legiune». Nici că se poate o mărturie mai puternică despre întălnirea puterii demonice cu puterea divină, decât acest strigăt sălbatic și disperat al demonizatei: «Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, cel prea înalt» (Marcu 5, 7). Acestuia îi urmează apoi sfărâmarea în bucăți a duhului demonic, proces care pentru demonizat este un chin amarnic, căci în el erau concesiuni omul și diavolul. În starea de demonizare, diavolul se ascunde în dosul omului și ridică în fața lui ca mască și firmă, chipul lui Dumnezeu din acesta cu o așa dibăcie, încât chipul se pare c'a dobândit prin demon, gloria și puterea pierdută. În această stare de desfigurare totală, s'a constituit o comunitate de interese, care împreună pe om și diavol într'un front comun împotriva lui Dumnezeu. Iar chipul lui Dumnezeu din omul stăpânit de duh necurat, fuge la Mântuitorul și-l cade în genunchi. Și apoi răsună blestem din masa demonică

dintr'ânsul: «Ce ai cu mine Iisuse?» adevărat: Eu n'am nimic de a face cu Tine! Fulgerător sabia puterii divine cade asupra demonizatei, despicând duhurile necurate de chipul lui Dumnezeu din om. «Leghion» se napustește jos la pământ, acolo unde voia să trântescă chipul lui Dumnezeu: la porci. Sub puterea năvalnică a Cerului, duhurile necurate se aruncă în porci, apoi în adâncul mării și'n fine în neant...

Fără să vrem, actualitatea chipului desfigurat al demonizatei ne sare în ochi. De fapt, figura prezentată mai sus a demonizatei e actualizată azi în proporții înspăimântătoare. Căci mare parte din chipul actual al omenirii poartă stigmatul blestemat al demonizării. Stăpânită puternic de îngâmfarea luciferică specifică duhului demonic, rațiunea umană a creat o pseudo-știință mândră de sine și încrezută exclusiv în puterile sale. Ea a plămădit antropocentrismul caracteristic veacului nostru, care a alungat pe Dumnezeu din centrul lumii și L-a înlocuit cu omul măsură a tuturor lucrurilor. Ea a creiat în veacul nostru tehnica aservită cu totul pământului și pe omul mașină sau brută, infeudat cu totul celui mai cras secularism. Ea a înstăpânit în veac demonia cea mai pustiitoare, care comandă azi toate sectoarele vieții umane. Ea ne-a adus în lume demonizarea în masă a bolșevismului, care reprezintă cea mai feroasă personificare gigantică a duhului demonic. În consecință, lumea de azi se găsește în cea mai disperată luptă cu puterea omului demonizat în masă al bolșevismului.

Apocaliptica luptă pe care o deslănțue azi bolșevismul, este expresia crudă a celei mai radicale pervertiri și desfigurări prin demonizare a omului în masă. Furia sălbatică cu care se repede asupra duhului autentic uman, este deslănțuirea furiei neodihnite a căutării și neliniștei, care — pervertită și ea până în ultimul grad — aduce lăcomia nestămpărată a distrugerii, semănând anarhia și nihilismul. Mugetul său de fiară în actualul războiu, e strigătul disperat al neliniștei pricinuite de presimțul că i se apropie înfrângerea sub puterea nebiruită a Crucii.

Dar duhul demonic stăpânește în diferite feluri și uneori în intensitate mai puțin urcată, și în alte laturi ale lumii, fără a ajunge însă la demonizare în masă. Însă tocmai acest fapt a înlesnit încetățenirea bolșevismului în lume și anemiează vigoarea și eficacitatea luptei împotriva acestuia. Încătușați de secularism și animați de un duh gadarean (=secularismul care duce firesc la nesocotirea lucrării creștine în lume), mulți din fiii «veacului luminii» s'au lăsat furați în tabăra demonizaților.

Așa fiind, urmează în chip limpede că sfârșitul bun al războiului actual și schimbarea chipului lumii depinde de biruința duhului autentic uman asupra duhului demonic. Deaceia, cheia biruinței depline e de ordin spiritual și rezidă în spirit, care va birui numai

Memorandul și preoțimea română din Transilvania

La o jumătate de veac dela procesul memorandist din 7—25 Mai 1894

de Prot. A. Nanu, cons. arhiep.

(2) (Sfârșit)

„Noi românii, o populațiune completă de peste 3 milioane de suflete, contribuim cu sângele și averea noastră pentru susținerea statului, nu avem însă pentru înaintarea noastră culturală nici un așezământ susținut de stat. Nu avem universitate, ba nici catedre paralele după cum s'a fost proiectat în anii 1865—1866 și ni s'a pus în perspectivă cu ocaziunea înființării universității din Cluj. Am ajuns atât de departe, încât nici pentru catedra de limba și literatura română nu mai este iertată propunerea în limba genetică, ba la universitatea din Cluj, prevederea acelei catedre e considerată ca o insultă adusă poporului român și învățământului superior.

Din banii plătiți de noi statul nu susține pentru dezvoltarea noastră națională nici un gimnaziu, nici o școală medie, fie comercială ori economică, fie barem o școală pedagogică. Ba nu ni se mai dă nici autorizatiunea de a înființa noi înșine din propriile noastre mijloace școli secundare. [Idem, I. c. pag. 29].

f) Din protestul împotriva legii de presă:

„În Ungaria de astăzi, Maiestatea Voastră, păstrarea tradițiilor noastre dinastice, alipirea către monarhie și iubirea de neam sunt crime politice reprimite cu asprime, și nimic mai mult ca procesele de presă înaintate ziarelor române nu dovedește, că guvernul a știut totdeauna, și știe și astăzi, cât de generală și de adâncă e nemulțumirea Românilor, dar n'a voit să fie seamă de ea, n'a ținut să restabilească pacea și buna înțelegere, ci a crezut că este bine și potrivit cu interesele de rasă ale poporului maghiar, ca să facă toate opintirile spre a nu lăsa să se manifeste nemulțumirea”. [Idem, I. c. p. 33].

g) Din protestul împotriva politicii agrare:

„Maiestate! Noi Românii nu dorim decât să putem trăi în bună înțelegere cu toți concetățenii noștri și să putem urma în pace lucrarea noastră culturală și economică. Păruși de conștiința trăinicieii și a incoruptibilității neamului nostru, noi am râde de silințele zadarnice, pe care guvernul țării noastre și societatea maghiară încurajă de dănsul și le dau spre a ne duce la deca-

prin reîntoarcerea totală la făgașul vieții hărăzite lui de Creator, prin biruirea duhului demonic din om.

Pentru a ne desrobi de demonie, trebuie să ne golim mai întâiu de duhul gadarean, care pune cele pământești mai presus de cele cerești și să facem loc în noi lucrării lui Dumnezeu, pogoririi și sălășluirii sf. Duh în inimile noastre. Revenirea — prin pocăință sinceră și adâncă — la duhul de viață autentic creștină este singura cale de salvare din ghiarele morții spirituale prin demonizare, căci numai în felul acesta putem face loc în lume puterii lui Dumnezeu, singura în stare să înfrângă furia sălbatică a îndrăciților veacului nostru. Să ne întoarcem cu toții într-un înghiunț smerit la picioarele Mântuitorului, unica forță de înșănătoșire spirituală a omenirii îndrăcite și de salvare a lumii și a neamului de sub aripa neagră a morții. Firește, desfacerea din legăturile demoniei e grea și dureroasă ca o nouă naștere spirituală, dar biruința prin ea e sigură! Realizarea ei depinde de noi, iar certitudinea biruinței ne-o dă nu numai optimismul credinței ci și vindecarea promptă a îndrăcițului din latura Gadarenilor.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

dență culturală și economică, pentru ca să ne facă inaccesibili pentru regenerarea națională”. [Idem, I. c. p. 36].

h) Din încheiere:

„Încercarea de a ajunge la consolidarea statului ungar prin asigurarea dominațiunii exclusive a poporului maghiar s'a dovedit zadarnică și după opintiri făcute la timp de un pătrar de secol. Nici prin număr, nici prin cultură, nici prin prudență politică, poporul maghiar nu s'a ridicat la destulă superioritate, ca să poată conduce sfacerile patriei comune el singur, fără sprijin din partea celorlalte popoare, ba chiar în luptă cu ele. Ideea de a preface statul ungar poliglot, prin unificarea națională a elementelor lui constitutive, într-unul național maghiar, s'a dovedit utopie primejdioasă. Astfel actualul stat ungar se prezintă ca o formațiune care nu are decât menirea de a susține dominațiunea maghiară cu ori ce preț, ajutând pe Maghiari să despoaie pe ceilalți concetățeni ai lor și să facă din roadele muncii săvârșite de alții un condamnat lux de așezăminte naționale maghiare, pe când alții sunt lipsiți de cele mai elementare înlesniri în lucrarea lor culturală”. [Idem, I. c. p. 44].

i) Dată și semnare:

Memorandul este datat în Sibiu la 26 Martie 1892 și poartă următoarele semnături:

Dr. Ioan Rațiu, președintele Comitetului designat de adunarea generală a reprezentanților tuturor alegătorilor români din Transilvania și Ungaria pentru așternerea Memorandului. George Pop de Băsești, vicepreședinte. Eugen Brote, vicepreședinte. Dr. Vasile Lucaciu, secretar general și Septimiu Albini, secretar. [Idem, I. c. p. 44].

Memorandul a fost răspândit prin 78 de partizani [Idem, I. c. p. 58] printre românii din tot cuprinsul Transilvaniei și Ungariei iar traduceri au fost trecute și împrăștiate peste graniță. Pe urma lui au început și marile spirite europene, ca Bojornson, Tolstoi, Clemenceau și alții să protesteze împotriva Ungariei impilatoare. La Sorbona din Paris academicianul Ernest Lavisse iniție un meeting de manifestarea aversiunii față de ungurii opresori. [G. Moroiu: „Les luttes des Roumains Transylvains pour la liberté”, Paris 1933, p. 140—160].

Această dărză atitudine românească, de rezonanță europeană, a alarmat opinia publică maghiară și sub presiunea ei, guvernul a îndrumat parchetul general din Cluj să înainteze denunț penal către judecătorul de instrucție în cauzele de presă, din Cluj, contra membrilor Comitetului Național, care l-a și înaintat la 13 Mai 1893. [I. P. P. I. c. pag. 53].

Membrii Comitetului executiv acuzați de parchetul general din Cluj, au fost 25 și anume:

a) 13 адвокати:

1. Dr. Ioan Rațiu din Sibiu, 2. Iuliu Coroianu din Sibiu, 3. Patriciu Barbu din Reghin, 4. Dr. Teodor Mihali din Dej, 5. Gavril Man din Bistrița, 6. Dr. Gavril Tripon din Bistrița, 7. Aurel Suciu din Arad, 8. Mihail Veliciu din Chișineu, 9. Vasile Ignat din Beiuș, 10. Rubin Petița din Alba-Iulia, 11. Ludovic Ciatu din Blaj, 12. Alexandru Filip din Zălau și 13. Dr. Ioan Nichita din Zălau.

b) Doi medici:

1. Dr. Ioan Mera din Șiria, și 2. Dr. Aurel C. Popovici din Sibiu.

c) 1 mare proprietar: George Pop din Băsești.

d) 1 editor: Eugen Brote din Sibiu.

e) 1 publicist: Septimiu Albini din Sibiu.

f) 2 profesori: 1. Dimitrie Comșa din Sibiu, și 2. Dr. Daniel P. Barcianu dela Seminarul „Andreian” din Sibiu.

g) 5 preoți:

1. Protopop Nicolae Cristea, ortodox, asesor consistorial din Sibiu.

2. Protopop Basiliu Rațiu, vicar gr.-cat. din Făgăraș.

3. Protopop George Lazăr, gr.-cat. din Carei-Marl.

4. Preot Dr. Vasile Lucaci gr.-cat. din Șeșești, și

5. Preot Gherasim Domide, gr.-cat. din Rodna-Vechă. [Idem, I. c. p. 59].

În afară de membrii Comitetului au mai fost acuzați încă, pentru răspândirea Memorandului, următorii:

a) 1 advocat stagiar: Dionisie Roman din Mediaș.

b) 2 funcționari de bancă: 1. Nicolae Roman din Bistrița și 2. Ioan Muntean din Hațeg.

c) 2 preoți: 1. Protopopul Romul Crainic, ortodox, din Dobra, și 2. Preotul Ioan Duma, ortodox, din Săcal. [Idem, I. c. p. 60—61].

Deși parchetul general a înaintat denunțul penal la 13 Mai 1893 și deși actul de acuzare contra memorandiștilor l-a depus la 6 Decembrie 1893, totuși din cauza formalităților de procedură, procesul la Curtea cu jurați de pe lângă tribunalul Cluj a început numai la 7 Mai 1894.

„Proces mare, unic în felul său”, [Sieb. Deutsches Tageblatt din 2 Iunie 1894, cf. „Tel. Rom.” Nr. 58 din 1894, p. 230], după formă, dar în fond n'a fost altceva decât un „simulacru de proces”. [„Tel. Rom.” Nr. 55 din 1894, p. 218]. Sentința asupra luptătorilor naționali, acuzați pentru delictul de agitație prin „răspândirea unui imprimat, ce conține atacarea puterii obligatorii a legii”, [Idem, Nr. 41 din 1894, p. 162 și I. P. P., I. c. p. 59], avea s'o pronunțe o Curte constituită cu jurați, care erau numai unguri și încă membrii ai partidelor politice maghiare. Cu jandarmi la spatele fiecărui acuzat și apărător român, [Idem, Nr. 47, p. 186]. În instanță iar afară, fără elementara garanță a libertății personale. [Idem, Nr. 49, p. 195]. Preotul Ioan Duma odată [Idem, Nr. 47, p. 186], iar asesorul Nicolae Cristea de două ori și la fel preotul Dr. V. Lucaci și S. Albini au îndurat josnice atacuri de stradă. [Idem, Nr. 51, p. 203]. Apoi cu interpreți cari răstălmăceau fasiunile, dintre care unul traducea cuvântul „pismaș” cu „cismaș”. [Idem, Nr. 49, p. 195]. Așa că cele 17 zile de dezbateri ale procesului [Idem, Nr. 58, p. 230], au constituit judecata de „rasă asupra acuzărilor de altă rasă”. [Idem, Nr. 54, p. 214].

Dar pe cât de impetuoasă era lupta susținută de aversiunea de rasă a acuzatorilor, pe atât de demnă, de dărză și de eroică a fost și ținuta acuzărilor români. Deși simțea pușca la spate, totuși fiecare acuzat cerea să fie interogată în limba sa maternă, pretindea să nu i se schimonosească în ungurește numele românesc, jurați să facă judecată iar nu executare. [Idem, Nr. 55, p. 218].

Nu suntem de acord cu tinerii istoriografi maghiari L. Gáldi și L. Makkal, [I. c. p. 365], care cred că românii la acest proces „și-au bătut joc de justiția maghiară”, ci credem că aici justiția maghiară și-a bătut joc de legea morală și de națiunea română. De aceea a trebuit să declare în fața instanței, ca un antic tribun roman, președintele Comitetului Dr. Ioan Rațiu:

„Memorandul, pentru a cărui publicare și răspândire suntem trași ca niște făcători de rele înaintea acestei bare judecătorești, nu cuprinde, precum v'ați putut convinge, decât gravaminele poporului român, care ne-a trimis pe noi, ca să cerem scutul Tronului pentru drepturile lui nesocotite și călcate în picioare.

Ceea ce ne-a silit pe noi și pe întregul popor român, ca să facem acest demers, este faptul, că atât legislațiunea cât și guvernul ne-a adus la con-

vingerea neștrămutată că în fața lor pentru noi vorbă de dreptate nu poate fi...

Exclusivismul de rasă a declarat război de exterminare limbii și naționalității noastre...

De aceea nu mai suntem aici acuzați ci acuzatori...

Nevinovați suntem, dar D-Voastră sunteți stăpâni pe individualitatea noastră fizică, nu însă și pe conștiința națională a poporului român. Dacă nu sunteți D-Voastră competenți să ne judecați, este însă un alt tribunal mai mare, mai luminat și desigur mai nepărtinitor, care ne va judeca pe toți: e tribunalul lumii civilizate, care vă va osândi odată mai mult și mai aspru, decât v'a osândit până acum”. [„Telegr. Rom.” Nr. 55, p. 218].

Admirabilă a fost apoi, în demnitățile și înălțimea ei morală, comporțarea preoților acuzați.

Asesorul consistorial din Sibiu, Nicolae Cristea, auzind, la interogator, numele „Cristea Mik'ós, s'a ridicat îndată și a cerut să fie numit pe numele său Nicolae iar nu Mik'ós. [Idem, Nr. 49, p. 194]. Iar la întrebările președintelui în proces a mărturisit răspicat și bărbătește că a fost de față la ședințele din 25 și 26 Martie 1893, când s'a stabilit definitiv textul și conținutul Memorandului și „ia toată răspunderea”.

La această impunătoare ținută românească publicul român a izbucnit în: „Să trăiască!” pe când președintele suna clopoțelul și amenința pe întrerupători cu darea afară și închisoare de 8 zile. [Idem, Nr. 53, p. 211].

Profesorul sibiian Dumitru Comșa a declarat dărză că pe „Comșa Demeter” nu-l cunoaște. Numele lui e Comșa Dumitru. [Idem, Nr. 49, p. 195].

Profesorul „andreian” Dr. D. P. Barcianu, omul de rară integritate și puritate de caracter a fasonat:

„Recunosc că am participat de fapt la conferența partidului național român, în care s'a hotărât editarea Memorandului, și am aderat la hotărâre”. [I. P. P. I. c. p. 155].

Protopopul Romul Crainic din Dobra a mărturisit la o întrebare:

„Voiu răspunde numai dacă audierea mea se va face în limba română și procesul verbal încă va fi dresat în limba aceasta”. [Idem, p. 189].

Vicarul făgărașan unit Basiliu Rațiu la auzul numelui „Rátz László” s'a ridicat mahnit și a respins cu indignare acel nume, pretinzând să fie chemat pe numele său Basiliu, care nu e László, ci numele grecesc, adoptat în limba noastră și purtat oarecând de Vasile cel Mare. [„Tel. Rom.” Nr. 50, p. 198].

Hotărâtă a fost și atitudinea preotului gr.-cat Gherasim Domide din Rodna-Vechă, care a declarat plin de curaj: „Am luat parte la conferența care a hotărât tipărirea, expedierea Memorandului, și la ambele consfătuiri am fost de față și am aderat la hotărârea adusă la conferență, adică la imprimarea și răspândirea broșurii”. [I. P. P. I. c. p. 174].

Dar cel mai temerar dintre preoții acuzați a fost „leul din Șeșești”, Dr. Vasile Lucaciu, „autorul intelectual al întregii mișcări”. [„Tel. Rom.” Nr. 55, pag. 218].

Cu toată intransigența a pretins interogarea sa în limba românească, spunând:

„Nu primesc tălmăciu. Dacă-i vorba să apăr patria, merg în persoană, nu prin tălmăciu; dacă e să plătesc darea nu prin tălmăciu. Diregătorii sunt pentru noi și nu noi pentru diregători, de aceea cer ca diregătorii să priceapă direct, iar nu prin tălmăciu”. [Idem, Nr. 49, p. 194].

Pentru dreptul Națiunii române, a luptat cu hotărârea supremului sacrificiu, declarând eroic:

„Dreptul națiunii mele îmi este mai scump decât însăși viața mea”. [Idem, Nr. 49, pag. 195].

În afară de aceste figuri proeminente ale preoției noastre, și-au mai dat tributul lor în mișcarea memorandistă atât

Știri de „peste deal“

În parohia Negreni din regiunea Ciucea, s'a desfășurat într-o zi de Mai a. c. actul sfințirii bisericii renovate, de față fiind numeros popor, în frunte cu mai mulți cărturari români din Oradea și Cluj.

A slujit P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan, înconjurat de un sobor de preoți din partea locului.

Cu acest prilej P. I. Sa a rostit un cuvânt de creștinăscă și românească povătuire pentru numeroșii săi ascultători, spunând:

Biserica în care am chemat binecuvântare Duhului sfânt, — nu e nouă. În ea zeci de ani s'a făcut slujbă sfântă și lespezile ei s'au tocit de mulțimea ingenunchierilor. Nu e nou nici iconostasul, iar vopseaua e veche. Au, dacă azi a fost sfințită biserica, rugăciunile n'au fost primite? Dragii mei, fiți liniștiți. Toate rugăciunile voastre au fost bine primite la tronul din ceruri. Este însă o rânduială ca de câte ori ne este cu puțință, o biserică să fie sfințită de Arhiereu. Acum s'a întâmplat să fim noi aproape. Pe vremea lui Șaguna n'a fost așa. Până la Sibiu nu era nici un Vlădică. Pe vremea lui Șaguna nu era nici comunicație. Și totuși el a trecut pe aici. N'a sfințit-o însă. De aceea am venit azi, să vă sfințesc biserica. Să văd și pe preotul. Să mă rog și la mormântul marelui român Octavian Goga. Și să văd pe toți.

Să fiți cu luare aminte, la cele câteva cuvinte din Evanghelia de azi

preoți anonimi. Ei au aprins făclia conștiinței românești și au alimentat o cu neadormită veghe prin toate intemperiiile. Ei au pus la cale și au condus la Cluj, în timpul procesului pe cei 20 de mii de români, care au transformat capitala Ardealului în o adevărată „adunare națională română“. (L. Găldi și L. Makkai, I. c. p. 365). Iar după pronunțarea draconice sentințe dela 25 Mai 1894, („Tel. Rom.“, Nr. 54, p. 214) prin care reprezentanții Națiunii române, acuzați, au fost osândiți gic-bai la 32 de ani temniță, (L. Găldi și L. Makkai, I. și p. c.), tot această preoțime și-a asumat misiunea de-a potoli revolta suflătoare a poporului, de-a-i mai îndulci amărăciunile și de-a-l întâri nădejdea în biruința finală a dreptății, care nu pier.

Preoțimea rămână din Transilvania nu putea lipsi dela mișcarea și procesul memorandist, unde poporul a fost „hulduț, insultat și vălămat“, („Tel. Rom.“, Nr. 50, p. 199), iar conducătorii săi „violentați“, „terorizați“, până la „executare“, (Idem, Nr. 55, p. 218), căci acesta a fost un fragment „dintr'un proces secular între națiunea maghiară și autohtona națiune română“ (Idem, I. și p. c.)

a vindecării slăbănogului. Să vindec pe un om de treizeci de ani om bolnav, este o minune pe care mintea noastră n'o poate cuprinde. Dar mai mare este bunătatea. Cât de fericit a fost bolnavul acesta care nu se putea duce în apă. Cât de fericit când, după așteptarea lui îndelungată, a venit Mântuitorul și l-a vindecat numai cu cuvântul. Mie mi-a plăcut pentru dorința lui de-a se vindeca.

Ca să scapi de boală sufletul, trebuie să vrei tu mai întâi. Nici Dumnezeu nu te vindecă fără să vrei tu. E ciudat, dar când Dumnezeu a zidit pe om l-a dat libertatea, cea mai mare avere a unui creștin. Azi mi se pare că lumea nu-și găsește locul. Rătăcește și nu aude cuvântul Domnului. Cum l-ar putea auzi când ei se adresează inimii și nu urechii celei din afară. Alfel cum l'ai putea auzi de zgomotul miilor de avioane, cari seamănă moartea. Dar dacă toate aeroplanele din lume s'ar porni într-o involburare cumplită asupra unui oraș, inima ar putea să-l audă, și să nu mai audă altceva. Fiindcă inima aude glasul din cer. Inima, căci urechea se întoarce în pământ.

Neamul nostru e un neam de credincioși și cred că necazurile nu-l vor face niciodată să aștepte ca slăbănogul. Rugăciunile noastre ni-s ferbinți. Pentru cei slabi, Pentru cei de-o lege cu noi și pentru cei de alta.

În această credință stați. Pentru că dacă v'ați pierdut credința, sunteți jucăria valurilor vieții. Am toată credința că așa vă veți purta rămânând în credință. Dau pilda de mare țărîre a slăbănogului și dacă vreți a celui ce-și doarme somnul la Ciucea. Eu pentru asta mă rog ca fiecare să aibă cugetul curat când Tatăl ne va chema la el.

„Simt pe Dumnezeu că mă primește în casă“.

Acăsta este cea mai mare bucurie ce-o simte cineva în fața oamenilor și mai mare în fața lui Dumnezeu, că și a făcut datorită. —

Dela Negreni, P. S. Sa și însoțitorii săi au plecat la Ciucea unde au făcut o ploasă rugăciune pentru O. Goga. La paraslasul, slujit în biserica veche a castelului, ca și pe lespezea mormântului, genunchii s'au plecat și calde rugăciuni s'a înălțat pentru odihna sufletului marelui român și apostol al neamului Oct. Goga. De față a fost și dna Veturia Oct. Goga..

Când alte neamuri, mari și tari, caută să dărâme, smeritul neam românesc vrea, prin graiul slujitorilor altarului, să zidească.

Copiii sunt tezaurul cel mai de preț al dvs. Învățați-i din vreme ce trebuie să facă în caz de alarmă aeriană. explicați-le primejdia boambelor neexplodate și atrageti-le atenția să nu ridice obiectele lăsate de avioanele dușmane.

rămâne un simplu balon de oxigen, o construcție firavă, suspendată în neant. O cugetare emisă de rațiune, pentru a nu fi infirmată la cea mai slabă confruntare cu realitatea concretă, trebuie să aibe todeauna trănicia și eficiența în lumina acestei realități concrete, cel puțin în măsura în care lucrul acesta apare ca posibil. Gândurile, elaborate într'un rece cabinet de studiu, au de cele mai multe ori tot atât de puțină aderență cu realitatea și cu adevărul ca și dantela enigmatică și fantastică a visurilor pe care o împletește energia subconștientă în timpul când omul doarme, pot fi tot atât de seducătoare și de frumoase ca și aceste visuri, dar nu pot avea nici-o perspectivă de durabilitate, fiindcă sunt clădite pe nisip. De aceea, chiar și pe tărâmul acesta spinos și extrem de nevralgic al problemelor teologice, trebuie totdeauna să se înțelească ca tot ce se bazează pe rațiune, să fie verificat în mod concret. În felul acesta, desigur, nu se va putea nega aportul pozitiv pe care-l aduce rațiunea în deslegarea acestor probleme-axe ale vieții noastre spirituale.

Dar ori cât ai fi de ostil rațiunii,

Bibliografie

Cornelia Bodea: Moise Nicoară (1784—1861) și rodul său în lupta pentru emanciparea națională religioasă a Românilor din Banat și Crișana. vol. I. Arad, 1943 pg. 450.

Personalitatea neînduplecatului luptător pentru biruința ortodoxiei românești în Crișana trezise încă din jumătatea a doua a veacului trecut interesul cercetătorilor istorici, îndemnându-i să publice câteva contribuțiuni la viața biografică a lui Moise Nicoară. Dgoarei Bodea îl revine însă meritul deosebit de a fi întreprins studiul vast și amănunțit, care cerea ani de cercetare asiduă, spre a scoate la iveală întreg materialul documentar de trebuință în vederea unei biografii ample și temeinice, demne de memoria neînfriecatului luptător pentru lege și neam.

Născut din părinții Petru și Maria Nicoară (4. Dec. 1787) în lula (jud. Bichiș), rămas orfan de mamă, fu trimis pentru învățătură latinească la Oradea, unde avea printre colegi și pe Teodor (nu Florian) Aron, autorul de mai târziu al publicațiunii „Scurtă apendice la istoria lui Petru Maiorescu (1828). Rezultatul eminent al studiilor din Oradea servise ca îndemn pentru tatăl său, spre a-l trimite să le continue la Bratislava în gimnaziul evanghelic și la Viena (1806) Recunoștința lui față de bunul părinte își găsea încă din timpul studiilor gimnaziale ferocitate expresivă într-o încercare de stihuri adresate tatălui său cu rugămintea ca „iubirea cea părintească de el să n'o deslipească“.

Neizbutind să intre în serviciul diplomatic al Monarhiei austriece, cum ar fi dorit ca om de „cultură excepțională, cunoscător al limbilor română, germană, latină, maghiară și franceză, putându-se descurca și în cea greacă și italiană“ — cum îl recomandase episcopul Samuil Vulcan — toate cunoștințele sale bogate s'a hotărât M. Nicoară să le închine în slujba neamului care se sbătea la începutul veacului XIX în lupta grea și îndelungată pentru naționalizarea ierarhiei bisericești prin instituirea unei episcop „cu sângele și cu inima română“, la cărma eparhiei aradane. A luat proporțiuni uimitoare tenacitatea, curajul și spiritul de jertfă manifestat din partea lui Nicoară, nepergetând el să cutreere satele din tot cuprinsul eparhiei, spre a crea atmosfera necesară, trezind interesul preoților și al mirenelor, îndemnându-i la sacrificii bănești pentru acoperirea cheltuielilor de drum pe seama delegațiilor trimise cu jalbe și petițiuni la tronul împărătesc din Viena. Între acești reprezentanți ai clerului și poporului aradan rolul principal îl îndeplinea totdeauna Moise Nicoară. Tovarășii lui de drum s'au descurajat repede, lăsându-l pe el să se sbruciume singur într-o luptă fără perspective de reușită, fiindcă legăturile mitropolitului Ștefan Stratimirovici cu factorii determinanți ai

politice veneze erau mult mai tari decât să le fi putut sdruncina repede strădania și jertfa lui Nicoară. În cursul acestor adeseori repetate drumuri și intervențiuni la Curtea din Viena el fusese rugat și din partea prietenului său Petru Maior, să-l recomande pentru un loc de „canonic la Oradea“ (p. 92 n. 3). Promisiunile ce i se făceau din partea împăratului, care de multe ori îl îndemna „să mai dea un recurs“, rămăneau de obicei vorbe deșarte. Într-o audiență dela stărușitul anului 1817 la întrebarea împăratului: „Cine te-a obligat să te angajezi în această misiune?“ Moise Nicoră răspundea: „Nimeni, Sire! Era oare nevoie să fiu forțat să iau această sarcină? Și pentru faptul că nu am fost constrâns, oare dreptatea, pe care o cer dela Maiestatea Voastră în numele acelora, cari au avut încredere în mine și m'au însărcinat cu această misiune, merită astfel mai puțin atențiunea Maiestății Voastre?“ (p. 104). Politica veneză l-a lăsat cu totul pradă adversarilor săi, după ce s'a convins că Nicoară nu va deveni un instrument în serviciul propagandei catolice printre Români. Oricât de înverșunată era lupta lui contra sârblismului, el era totuși convins că pericolul propagandei catolice e mai mare, întrucât urmărește scopul de a face pe Români cu inecetul „Nemți și Unguri, să șteargă neamul românesc“ și că oricât ar fi fost Sârbi „dușmanii limbii românești“ nu i au putut desființa pe Români, câtă vreme „lăcându-se cineva popistaș sau unit și apoi însurându-se cu o popistașă, atunci pace de rumânie și de limba acestuia și a fiilor lui“ (p. 105).

Sunt deosebit de dramatice sbuciumările lui Moise Nicoară, după ce l-au părăsit tovarășii de luptă, rămânând el cu totul izolat în intransigența și mândria sa, ajungând să fie bătut de ofițerii împăratului într'un local public din Arad, arestat și declarat nebun, în clipa de profundă revoltă suflătoare scria (I. IX. 1819) protopopului Teodor Popovici din Chișinău: „Căne bătrân! Bucură-te. M'ai vândut Iuda, și-ai vândut sufletul... Am scris împăratului, să-mi dea slobozenie, să ies din țara lui pururea afară. Acuma pot fi prins, pus în fiare, ars, fript și altele, tot una mi-e: așa ați voit, fie voia și plăcerea voastră“.

Suferințele lui n'au rămas însă zadarnice. Roadele lui au putut fi culese de alții la 1829, când Românul făgărășan Nestor Ioanovici a putut fi așezat (22. X.) la cărma episcopiei Aradului. Celce s'au bucurat de această izbândă, nu l-au dat cu totul uitării nici pe Moise Nicoară, ci-l mai aminteau în cântecele lor:

„Merge Nicoară Moise

Să ne scape din robie“...

Acest prim volum înfățișează sbuciumările lui Nicoară până la anul 1825, urmând ca volumul II, s'șteptat cu nerăbdare, să expună tot atât de amănunțit și documentat restul materialului până la 1861. Deosebit de instructive sunt și

de dogmatică? În oricare carte de dogmatică ni se spune că Dumnezeu a făcut lumea, cu tot ce există în ea. Cu ce se dovedește asta? Cu argumente de ordin rațional. Dar e suficient atâtă? Suntem pe deplin satisfăcuți? Convingerea noastră este irefutabilă? Da și nu. Pentru a nu mai avea însă nici o îndoielă asupra faptului că într'adevăr Dumnezeu a făcut lumea, cu tot ce există în ea, se cere, ni se impune să ieșim afară din cabinetul nostru de studiu și să intrăm în lumea în mod concret. Atunci vom spune cu adevărat că Dumnezeu este Creatorul lumii Nimeni nu ne va mai putea sfărma convingerea aceasta. Iată, cum înțeleg eu că se poate verifica în mod concret un gând abstract despre Dumnezeu, în unele cazuri.

Cu rațiunea nu putem merge prea departe în deslegarea problemelor transcendente. Numai cu credința putem pătrunde în esența ultimă a lucrurilor. De aceea s'a statornicit această inflexibilă ierarhie între aceste două forțe spirituale ale omului: credința pe primul plan, rațiunea pe planul al doilea. Adaog, pentru o corectă punere la punct a chestiunii, că aceste două forțe spirituale ale omului,

FOIȘOARA

Inseninări și regăsirii

Cântă pădurea

(2) Dar, orcât ar fi de uriașă puterea rațiunii, ea nu va putea să pretindă că este suverană peste întreg întunecul ce se întinde în fața noastră, nu poate să spună niciodată că în sfârșit a destrămat cu totul vâlul de nepătruns al destinului nostru. Mai ales în domeniul teologic ori câtă importanță i s'ar da rațiunii, trebuie să se dea înaltețate inimii și credinței. Iar dacă se pune preț și pe judecățile emise de rațiune, acestea pentru a fi valabile și pentru a rămâne nesdruncinate, trebuie să primească neapărat corectivul zămislirii lor prin metoda intuiției directe, prin procedeul sudării gândului abstract cu realitatea concretă. Gândul abstract, pentru a fi valabil și pentru a rezista la orice critică, trebuie să aibă, drept suport, realitatea concretă. În caz contrar, el

anexele (p. 131 — 450) în cuprinsul cărora stăruia Moise Nicoară adeseori asupra nefastelor urmări ale desbinării Românilor cari „se mănâncă unul pe altul... pe cel unghi și șterg popistași că-l trag la biserică sa, pe cum au făcut cu sate întregi, unde nici un cuvânt românesc nu mai știu și nici nu vreau să spună că părinții lor au fost Români; de altă parte le părea bine împăratului și domnilor, că sunt Români supuși Sârbilor, că precum ceilalți prin lepădarea se le pădau de neam și încet se făceau Unguri, așa aceștia se făceau Sârbi ca să ajungă la ceva. Și așa bieții Români din toate părțile erau asupriți și gonțiți”.

Spiritul critic, cu care a procedat Dșora Cornelia Bodea la examinarea corespondenței lui Moise Nicoară lasă la iveală pas de pas, atât în cursul expunerii, cât și reproducerea anexelor. Merită reletă deosebi nota 5 dela p. 31 — 32 cu argumentarea convingătoare arătând cu câtă superficialitate a procedat celce a publicat în *Convorbiri Literare* din 1910 sub titlul „O scrisoare a lui Petru un manuscris, prin care se adresa din București („Amar-sau Rău-curești”) Domnului Maior Insuș; Chiar din cuprinsul scrisorii s’ar fi putut convinge editorul că ea nu isvorăta din condelul fostului profesor blăjan, care n’ar fi exprimat despre Blaj opinii așa de nefavorabile ca aceea că în Blaj nu s’a făcut „nemica spre polirea ilmbii noastre” (p. 150).

Prestațiunea dșoarei Bodea este vrednică de toată lauda, înfățișând cea dintâi biografie, demnă de amintirea sbuciumatului Moise Nicoară.

I. Lupaș

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna iunie 1944

1. În fiecare zi dimineața la ora 6^{1/2}, Utrerie și în continuare Sfânta Liturghie. În fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „Acatistul Maicii Domnului”.
2. În *Dumineci* și *Sărbători* dimineața la ora 7^{1/2}, Utrerie, în continuare la ora 8^{1/2}, Sfânta Liturghie. La liturghie cântă „Corul catedralei”, sub conducerea profesorului Gheorghe Șoima.
3. *Duminecă în 4 iunie 1944, Pogorirea Sf. Duh*, servesc: I. P. Cuv. Sa Arhim. Teodor Scorobet înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. *Predică* I. P. C. Arhimandrit. La Oastea Domnului predică la ora 4 după masă predică: *părintele cons. Gh. Secaș*.
4. *Luna Sf. Rusaliu, 5 iunie 1944*, servesc: cons. Dr. Andrei Gălea, Prot. Mihail Neagu și Gheorghe Secaș; diaconi: Anatolie Scurtu și prof. Dr. Grigorie T. Marcu. *Predică*: cons. Gh. Secaș. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *prot. Mihail Neagu*.
5. *Duminecă în 11 iunie 1944*, servesc: prot. Mihail Neagu, cons. Gh. Secaș și prof. Dr. Teodor Bodogae; diaconi: Ioan Circov și Anatolie Scurtu. *Predică*: *prot.*

credința și rațiunea, trebuie să activeze în mod simultan, să-și coordoneze eforturile în desăvârșirea problemelor spirituale. Există între ele o indisolubilă interdependență și interferență, cel puțin până la punctul în care poate activa și rațiunea. Până la acest punct, amândouă lucrează împreună se ajută reciproc, chiar și în ipotezele când, cel puțin în aparență, se întâmplă să se deteste și să se dezavueze una pe alta. Exigențele rațiunii sunt armonizate cu cele ale inimii. Numai credința, întemeiată pe cât mai sigură rațiune, este credința cea adevărată, care poate fi un reazim puternic pentru om și poate să galvanizeze sentimentul de trăire în Dumnezeu.

(Va urma).

V. Sămărtinean

Mih. Neagu. La Oastea Domnului predică: *Pr. Dr. Ioan Chioariu*, dela parohia Sibiu-Inferior.

6. *Duminecă în 18 iunie 1944*, servesc: Icon. stavr. Emilian Cioran, cons. Aurel Nanu și prot. Mihail Neagu; diaconi: cons. Alexandru Popa, *Predică*: cons. Aurel Nanu. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.
7. *Sămbătă în 24 iunie 1944, la Nașterea Sf. Ioan Botezătorul*, servesc: Prot. Mihail Neagu, preot Ștefan Morariu și prof. Dr. Teodor Bodogae; diaconi: Anatolie Scurtu și prof. Dr. Grigorie T. Marcu. *Predică*: *prot. Mih. Neagu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Dr. Corneliu Sărbu* dela parohia Sibiu-Trei-Stejari.
8. *Duminecă în 25 iunie 1944*, servesc: cons. stavr. Dr. Andrei Gălea, prot. Mihail Neagu și duhovnicul Nicodim Belea, diaconi: Ioan Circov și Anatolie Scurtu. *Predică*: duhov. Nicodim Belea. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Ioan Muntean*.
9. *Joi în 29 iunie 1944, la Sfinții Apostoli Petru și Pavel*, servesc: Prot. Mihail Neagu, preotul Șt. Morariu și cons. Gh. Secaș; diaconi: A. Scurtu și cons. Al. Popa. *Predică*: *prot. Mih. Neagu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *cons. Gh. Secaș*.

INFORMAȚIUNI

Ziua Eroilor s’a comemorat, în capitală și în provincie, prin numeroase parastase, preamărindu-se jertfele mari aduse de vitejii noștri ostași căzuți în războiul sfânt purtat pentru țară, neam și lege. La această evlavioasă serbare au luat parte capii autorităților civile și militare, reprezentanții societăților culturale și patriotice, precum și un mare număr de alți credincioși.

— În Sibiu cinstita eroilor s’a făcut la ora 8 prin slujba religioasă săvârșită de P. S. Sa Episcopul Vasile al Maramureșului, însoțit de I. P. C. Sa arhimandritul vicar Teodor și un sobor de preoți, răspunsurile fiind date de corul mitropoliei condus de p. prof. Gh. Șoima. Au asistat la serbare I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului și reprezentanții autorităților locale, dl general de corp Măcel în fruntea ofițerilor superiori din garnizoană, dnl dela primăria municipiului, delegați dela instituțiile publice ș. a. O ploasă cuvântare a rostit dl general de divizie Gh. Stavrescu în fața mormintelor eroilor noștri căzuți alături de camarazii lor, eroii glorioasei armate germane. După un moment de reculegere, a urmat depunerea coroanelor de flori pe mormintele tuturor.

† Pr. Valeriu Scutea, preot ort. român în Păucea, protop. Mediașului, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în 27 Mai a. c., după o scurtă și grea suferință, în etate de 70 ani, împărtășit fiind cu s. taine. Rămășițele pământești ale defunctului s’au așezat spre veșnică odihnă în 30 Mai a. c. în cimitirul din Păucea. Odihnească cu dreptii!

Păreri privitoare la bolșevism. Scritoare și scriitori de seamă cehi, cum se anunță din Praga, se înrolează, alături de alți intelectuali, în frontul antibolșevic. O scrisoare și redactoare cehă scrie: „Oriunde și oricâteori au fost puse în aplicare principiile comuniste [spre exemplu în primul an al creștinismului sau la Tabor în timpurile lui Ziska] a fost totdeauna nevoie de a fi înțeleasă în așa fel, încât au rămas numai o simplă teorie. Ele înlesneau o viață ușoară leneșilor și oamenilor incapabili, în dauna oamenilor harnici și capabili, lucru care s’r fi dus cu timpul la o completă prăbușire economică.” Un scriitor declară: Cine nu este împotriva bolșevismului, se nimicește pe sine însuși și amenință cu distrugere familia sa. — Alt scriitor: M’am înfișat bine în ideologia iudeobolșevică și în practica

acestea, și constat că iudovimea internațională și bolșevismul sânt cei mai primejdioși vrăjmași ai poporului nostru.

Problema iudovească. În ultimii trei ani, guvernele ungare n’au mai întreprins nimic în problema iudovilor din Ungaria. Acum noul guvern, în frunte cu prim-ministrul Sztojay a colaborat ordinațiunile care vor stabili noul regim al iudovilor din Ungaria. Pentru iudovi din Cluj s’a instalat Ghetto-ul în fostul cartier țigănesc, din jurul străzii Turda.

Și sălcile sânt de folos. Creșterea sălcilor este în Germania energetic încurajată, în vederea satisfacerii cererilor de nule pentru coșuri. O stațiune de experimentare cultivă astăzi 150 soiuri diferite de sălcii, unde se pun în vânzare mii de pueți.

CĂRȚI ȘI REVISTE

„Mărgăritarele Lumii” culegere de scrieri bune, editată de Pr. V. Ionescu, București III. Calea Victoriei 202. — Scrieri potrivite pentru educarea tinerimii școlare. Doritorii de-a le avea, se pot adresa editorului la București. Colecția are 100 de numere și costă 1.200 lei. Stă în vola Cucerniceii noastre preoților să primească și se răspândească aceste folositoare broșuri ate Părintelui Ionescu.

(33) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Lăpugiu-superior, protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în *Telegraful Român*.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Sesiunea parohială: 11 iug. 119 stj. arător, 490 stj. grădină și 20 iug. 1199 stj. fânaj;
3. Casă parohială și dependințele corespunzătoare;
4. Câte 10 litri grâu sau 20 litri porumb sau ovăș dela fiecare familie, circa 250 familii;
5. Lemnele trebuitoare gratuite din pădurea comunală;
6. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta Oficiului protopopesc al Dobrei în termenul prevăzut, însoțite de actele necesare și de încredințare de candidare dela I. P. S. Mitropolit.

Candidații se vor prezenta în parohie într-una din *Dumineci* sau *sărbători*, cu încredințarea Oficiului protopopesc, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Dobra, 10 Mai 1944.

Pr. Alex. Florea
adm. protopopesc

Nr. 142/1944

(32) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I [stăția] Albești, din protopopiatul Sighișoara, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela, Stat categoria III, urban;
2. Casă parohială cu dependințele economice necesare;
3. Sesiune parohială: veche 19 iug. 1097 st. □, nouă primită prin reforma agrară 7 iug. 1200 st. □, în total 27 iug. 697 st. □
4. Soartea de lemne de foc din pădurea compozesoratului cuvenită bisericii; — fasonarea și transportul privesc pe preot, care va achita și taxele cuvenite.
5. Stola obișnuită în parohie;

6. Câte o ferdelă de porumb sfârmit, de fiecare familie.

Concurenții își vor trimite în termen petițiile, însoțite de actele prevăzute în regulamentul parohial, [de botez, de studii și de activitate] și de încredințarea de candidare exoperată dela Înalt Prea Sfințitul Mitropolit, Oficiului protopopesc ortodox român din Sighișoara și, cu încredințarea prealabilă a subsemnatului, se vor prezenta în parohie Sighișoara, 16 Mai 1944.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighișoara.

Emilian Stolca
protopop

Nr. 219/1944 Prot.

(31, 3—3)

Concurs

Pentru întregirea parohiei urbane de clasa a II-a Dâlja Mare, protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela întâia apariție în „*Telegraful Român*”.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul de la Stat.
2. Adăul, respectiv răscumpărarea de adău (Lei 1500 pe lună) pentru muncitorii mineri, și stola, obișnuită în protopopiatul Jiu.

3. Locuință cu grădină.

4. Încălzitul în forma uzitată în regiune plus 10 m. ster lemne de foc aduse la curte.

5. Arenda pășunii parohiale și a cimitirului confesional.

Cererile de concurs, însoțite de încredințarea de candidare dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc și de actele prevăzute în regulamentul pentru parohii, se vor înainta Oficiului protopopesc ortodox român Jiu, — Petroșani, — în termenul fixat.

Candidații se vor prezenta, cu încredințarea prealabilă a Oficiului nostru protopopesc, într-o zi de *Duminecă* sau de *sărbătoare*, în parohie, pentru a sluji, predica și cânta în biserică și pentru a fi cunoscuți de credincioși.

Oficiul protopopesc ort. rom. Jiu, în înțelegere cu consiliul parohial,

Petroșani, 9 Mai 1944.

Prot. Ion Duma
protopop

(34) 1—1

Publicare de licitație

Consiliul parohial ort. rom. din Săsăuș, jud. Sibiu, dă în licitație publică, pe ziua 11 iunie 1944, la ora 2 p. m., lucrările de refacere, consolidare și restaurare necesare de efectuat la biserică ort. română din Săsăuș, jud. Sibiu.

Condițiunile precum și devizul și caietul de sarcini se pot vedea în orice zi la Oficiul parohial.

Săsăuș la 30 Mai 1944.

Preot: Cornel Stănuț

Citiți și răspândiți

Revista Teologică

Organ pentru știința și viața bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacția și Administrația: Sibiu, Academia teologică „Andreiană”. Director: Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 900.

Nu repeta minciunile dușmano
Cu un cuvânt poți să-ți distrugi
avutul și familia!